

Åseral kommune

MØTEBOK

Utval: Kommunalutvalet

Møtedato: 19.09.2006

Møtestad: Åseral rådhus, Skrivaren, Frå kl. 9:30 Til kl. 11:30

Til stades på møtet

Medlemar:

Jørgen Åsland, Betsy Folkvord, Margot Handeland, Åsmund Forgard, Bjarne Haugstad
Marit Uleberg (Utdanningsforbundet) i sak 06/0097

Varamedlemar:

Ingen for Jan Frøysland (Fagforbundet) i sak 06/0097

Andre:

Ass.rådmann Ronny Olsen

Saker:

06/0096, 06/0097, 06/0098, 06/0099 og 06/0100

Merknader til sakliste/innkalling:

Ingen

Underteikna stadfester med si underskrift at møteboka er ført i samsvar med det som blei vedteke på møtet.

Sign:

HØYRING NOU 2006:7 DET LOKALE FOLKESTYRET I ENDRING. OM DELTAKING OG ENGASJEMENT I LOKALPOLITIKKEN

Utvalssaksnr	Utval	Møtedato
06/0099	Kommunalutvalet	19.09.06

Framlegg til vedtak:

Åseral kommune vil gi flg. uttalelse til NOU 2006:7 Det lokale folkestyret i endring:

Det er avgjørende for den lokalpolitiske aktivitet, og for å få troverdighet blant befolkningen med økt interesse og engasjement, at kommunene gis reell avgjørelsesmyndighet og handlingsrom, både økonomisk og formelt.

- 1) Elektroniske hjelpemidler må tas i bruk ved valg, slik at velgere får flere muligheter til å avgi stemme, f.eks ved å kunne stemme hjemmefra eller v.h.a sms eller lignende. Dette kan være med på å øke valgdeltakelsen.*
- 2) Valgdagen for kommunevalg må ikke være sammen med stortingsvalg, men sammen med regionvalg.*
- 3) Ved alle valg må det være mulig å stemme blankt.*
- 4) Ved lokalvalg må det fortsatt være mulig for velgerne å kunne påvirke personvalget i stor grad, ved kumulering mv. på listene.*
- 5) Stemmerettsalderen, og valgbarhetsalderen ved lokalvalg bør være 16 år.*
- 6) Kravet til underskrifter for å kunne stille lokal liste bør reduseres fra 2% til 1%. Lister som ikke blir representert i kommunestyret, bør kunne stille liste neste gang uten krav til underskrifter.*
- 7) Lovgivningen bør åpne for utstrakt adgang for kommunestyrene til selv å kunne avgjøre forhold omkring den kommunale organiseringen, så som
 - direkte ordførervalg
 - utvidet myndighet til ordfører
 - direkte valg på ordfører og varaordfører samlet (som ikke nødvendigvis behøver å komme fra samme parti)*
- 8) Ordføreren bør normalt være på full tid, men kommunestyrene må selv kunne bestemme omfanget.*
- 9) Det må være reell dekning av utgifter og for tapt arbeidsfortjeneste ved politisk virksomhet.*
- 10) Politikernes rolle må ikke bare være å fatte beslutninger, men det må også legges til rette for politisk deltakelse i prosessene, så som utredninger og som premissleverandører. En bred politisk deltagelse må tilstrebes. Kommunene bør være tilbakeholdne med å bruke gjennomgående representasjon.*
- 11) Utstrakt bruk av selskapsorganisering av den kommunale virksomheten kan skape dilemmaer, bl.a i forhold til folkevalgt styring og kontroll. Imidlertid må ikke lovgivningen sette begrensninger i kommunenes muligheter for å benytte hensiktsmessige organisasjonsformer, herunder selskapsorganisering.*

Sign:

- Kommunestyrene må ha frihet til å velge organisasjonsform, og må ha ansvaret for å ivareta kravene og behovene til folkevalgt styring og kontroll.*
- 12) Staten må bruke øremerkede tilskudd minst mulig og begrenset til situasjoner der det dreier seg om å bygge opp nye tilbud.*
 - 13) Utvalget støtter reglene om innbyggerinitiativ. Kommunene må dessuten kunne benytte rådgivende folkeavstemninger.*
 - 14) Brukermedvirkning er et viktig tiltak både for å sikre kvaliteten på den kommunale virksomheten og for å øke publikums interesse for lokalpolitisk virksomhet.*
 - 15) Både eldrerådet og råd for funksjonshemmede bør være lovfestet.*

Handsaming i Kommunalutvalet - 19.09.2006:

Samrøystes vedteke etter innstillinga.

Vedtak i Kommunalutvalet - 19.09.2006:

Åseral kommune vil gi flg. uttalelse til NOU 2006:7 Det lokale folkestyret i endring:

Det er avgjørende for den lokalpolitiske aktivitet, og for å få troverdighet blant befolkningen med økt interesse og engasjement, at kommunene gis reell avgjørelsesmyndighet og handlingsrom, både økonomisk og formelt.

- 1. Elektroniske hjelpemidler må tas i bruk ved valg, slik at velgere får flere muligheter til å avgi stemme, f.eks ved å kunne stemme hjemmefra eller v.h.a sms eller lignende. Dette kan være med på å øke valgdeltakelsen.*
- 2. Valgdagen for kommunevalg må ikke være sammen med stortingsvalg, men sammen med regionvalg.*
- 3. Ved alle valg må det være mulig å stemme blankt.*
- 4. Ved lokalvalg må det fortsatt være mulig for velgerne å kunne påvirke personvalget i stor grad, ved kumulering mv. på listene.*
- 5. Stemmerettsalderen, og valgbarhetsalderen ved lokalvalg bør være 16 år.*
- 6. Kravet til underskrifter for å kunne stille lokal liste bør reduseres fra 2% til 1%. Lister som ikke blir representert i kommunestyret, bør kunne stille liste neste gang uten krav til underskrifter.*
- 7. Lovgivningen bør åpne for utstrakt adgang for kommunestyrene til selv å kunne avgjøre forhold omkring den kommunale organiseringen, så som
 - direkte ordførervalg*
 - utvidet myndighet til ordfører*
 - direkte valg på ordfører og varaordfører samlet (som ikke nødvendigvis behøver å komme fra samme parti)**
- 8. Ordføreren bør normalt være på full tid, men kommunestyrene må selv kunne bestemme omfanget.*
- 9. Det må være reell dekning av utgifter og for tapt arbeidsfortjeneste ved politisk virksomhet.*
- 10. Politikernes rolle må ikke bare være å fatte beslutninger, men det må også legges til rette for politisk deltakelse i prosessene, så som ved utredninger og som premissleverandører. En bred politisk deltagelse må tilstrebes. Kommunene bør være tilbakeholdne med å bruke gjennomgående representasjon.*
- 11. Utstrakt bruk av selskapsorganisering av den kommunale virksomheten kan skape dilemmaer, bl.a i forhold til folkevalgt styring og kontroll. Imidlertid må ikke lovgivningen sette begrensninger i kommunenes muligheter for å benytte*

Sign: _____

De l

- hensiktsmessige organisasjonsformer, herunder selskapsorganisering.
Kommunestyrene må ha frihet til å velge organisasjonsform, og må ha ansvaret for å ivareta kravene og behovene til folkevalgt styring og kontroll.*
12. *Staten må bruke øremerkede tilskudd minst mulig og begrenset til situasjoner der det dreier seg om å bygge opp nye tilbud.*
 13. *Utvalget støtter reglene om innbyggerinitiativ. Kommunene må dessuten kunne benytte rådgivende folkeavstemninger.*
 14. *Brukermedvirkning er et viktig tiltak både for å sikre kvaliteten på den kommunale virksomheten og for å øke publikums interesse for lokalpolitisk virksomhet.*
 15. *Både eldrerådet og råd for funksjonshemmede bør være lovfestet.*

(Saksframstillinga at utarbeida via eit samarbeid i Lindesnesregionen og er difor skriven på bokmål.)

Trykte vedlegg

NOU 2006:7 Sammenndragskapitlet

Utrykte vedlegg:

KOU- sak 05/0096

1. Bakgrunn:

Dette er 2. delutredning fra Lokaldemokratikommisjonen. Kommunen har tidligere behandlet 1. delutredning; NOU 2005:6 – Samspill og tillit, om staten og lokaldemokratiet, (KOU-sak 05/096), med slikt vedtak:

1. *Åseral kommune sluttar seg til hovudtrekka i utgreiinga og meiner at fleire av kommisjonen sine framlegg vil bidra til å styrke lokaldemokratiet og betre rammevilkåra for kommunal sektor, jfr. saksutgreiing over.*
2. *Åseral kommune vil understreke betydningen av at ansvarstilhøva mellom statleg og kommunal sektor blir tydleg. Statlege reformer må finansierast fullt ut av staten. Dersom kommunal sektor skal stå for gjennomføring bør finansieringa vere øymerka. Det må være tett dialog mellom staten og kommunal sektor om dei faktiske kostnadane ved statlige reformer. Rapportering må samlast i eit årleg standard rapporteringssystem; årsregnskap og årsmelding, KOSTRA og revisjonsberetninger.*
3. *Åseral kommune støtter ikkje framlegget om å gjeninnføre ordninga med kommunale næringsfond. Midlane bør heller nyttast til regional utvikling.*
4. *For å få ei betre samordning på statlig nivå må ein endre inndelinga av dei statlege regionale organa/instansane slik at desse samsvarer betre med kvarandre. Samfunnsøkonomiske omsyn talar sterkt for dette.*

Sign: _____

5. Åseral kommune støtter framlegget om grunnlovsfesting av det lokale sjølvstyret.
6. Åseral kommune støtter ikkje framlegget om å fjerne maksimalgrensa for kommunal inntektsskatt samt gi auka kommunal fridom i utskriving av egedomsskatt.
7. Åseral kommune støtter kommisjonen sitt framlegg om at fylkesmannen sine oppgåver bør avgrensast til tilsyn, klage, legalitetskontroll og dialog. Åseral kommune sluttar seg vidare til at det ikkje er same behov for dialog og rådgiving når det gjeld oppgåver som har med kommunen si rolle som samfunnsutviklar å gjere, t.d. planarbeid, næringsutvikling, miljø og landbruk.

Sentrale tema i den foreliggende 2. delutredning er:

- Valgdeltakelsen ved lokalvalg. Kommisjonen omtaler den fallende valgdeltakelsen ved lokalvalg og vurderer hva denne utviklingen betyr for lokaldemokratiet.
- Ulike tiltak for å få opp valgdeltakelsen ved lokalvalg.
- Situasjonen for de politiske partiene i lokalpolitikken.
- Rekruttering og representativitet i lokalpolitikken.
- Ulike deltakelsesformer utenom det representative lokaldemokratiet.
- Kommunal organisering og lokaldemokrati.
- Frivillige organisasjoner og lokaldemokratiet.

Lindesnesregionen har hatt et utvalg som har arbeidet med en høringsuttalelse, se nedenfor under pkt. 3.

Høringsfristen er 1. oktober.

2. Vurdering:

Lokaldemokratikommisjonen har vurdert flere tema innen sektorene

- Situasjonen for det representative demokrati
- Alternative deltakelseskanaler og lokaldemokrati
- Kommunal organisering, selskapsdanning og frivillige organisasjoner.

2.1 Situasjonen for det representative lokaldemokratiet

Valgdeltagelsen:

Er gjennomgående lavere for kommunevalg enn for stortingsvalg. Redusert fra 81% i 1963 til 59% i 2003.

Kommisjonen tar til orde for forbedringer i de administrative prosedyrene, bedre informasjon om adgangen til å stemme blankt, bedret tilgjengelighet i valglokalene, og utvikling av elektroniske valgløsninger.

Kommisjonen går ikke inn for stemmeplikt, eller for premiering for deltakelse i valget.

Flertallet går inn for felles valgdag for kommune- og fylkestingsvalg.

Et mindretall går inn for felles valgdag for stortings-, fylkestings- og kommunevalg.

Et annet mindretall går inn for felles valgdag for stortings- og fylkes/regionalvalg.

Sign: _____

Flertallet går inn for å beholde stemmerettsalderen 18 år.
Mindretallet går inn for 16 år ved lokalvalg.

Parti, rekruttering og representativitet:

Partiene er de viktigste aktørene i lokaldemokratiet. På mange vis sliter partiene på lokalplanet. Det er et ideal at folkevalget organer skal være sosialt representative, men fortsatt skjevheter her. I 40% av kommunene stilles det lokale lister.

Kommisjonen utfordrer partiene til å ta et større ansvar for å engasjere innbyggerne i partiarbeid.

Et mindretall foreslår skattefradrag for partikontingent.

Et annet mindretall foreslår nedsatt en arbeidsgruppe for å motvirke fallende medlemstall i partier.

Flertallet forslår å beholde dagens regler for å stille liste, men med en ordning at lokale lister som ikke blir representert i kommunestyret da de stilte liste, kan stille liste ved neste valg uten krav til underskrifter.

Mindretallet foreslår at kravet til underskrifter for å stille liste reduseres fra 2% til 1% av de stemmeberettigede.

Kommisjonen er skeptisk til utvikling mot færre offentlige verv og gjennomgående representasjon. *Kommisjonen* advarer mot utviklingen.

Kommisjonen mener at det er viktig at det legges til rette for at alle kan delta i politisk arbeid. Honorarsatser, utgiftsdekning, møtegodtgjørelse, tapt arbeidsfortjeneste.

Et mindretall uttrykker bekymring over at selvstendig næringsdrivende ofte kommer dårlig ut mht tapt arbeidsfortjeneste.

2.2 Alternative deltakelseskanaler og lokaldemokrati

Folkeavstemminger:

Flertallet ser på det representative demokratiet som fundamentet for det lokale folkestyret. Bindende folkeavstemminger/folkeinitiativ vil representere et brudd med dette prinsippet, og gjøre det vanskeligere å utforme en helhetlig lokalpolitikk. *Flertallet* mener at den eksisterende ordningen med rådgivende folkeavstemminger fungerer tilfredsstillende og gir kommunene fleksibilitet med hensyn til å gjennomføre folkeavstemminger. *Flertallet* går heller ikke inn for en ordning der mindretallet i kommunestyrene/fylkestingene får anledning til å kreve folkeavstemming i saker som disse organene behandler.

Mindretallet mener det er behov for lovregulering på dette feltet. Disse medlemmene mener det ofte kommer opp saker som kommunestyrene/fylkestingene kan ha problem med å avgjøre og ta ansvar for.

Initiativretten (kommunelovens § 39a):

Kommisjonen understreker at initiativretten er en ny og viktig kanal også for de unge. Det er ikke et krav i loven om at de som eventuelt står bak et initiativ har stemmerett. Det betyr at også personer under 18 år kan fremme forslag. *Kommisjonen* mener at det ikke bør innføres høyere terskler for innbyggerinitiativ enn det som gjelder i dag.

Ny teknologi og lokaldemokrati:

Sign:

Et mindretall er også positiv til direktevalg av ordfører, men at det skal være opp til kommunene selv å avgjøre hvor stor myndighet den enkelte ordfører skal få.

Et annet mindretall er prinsipielt motstander av direktevalgt ordfører. Disse medlemmene mener at en ordning med direktevalgt ordfører vil ytterligere utydeliggjøre ansvarsforholdene i lokalpolitikken. Direkte ordførervalg fører til stort personfokus, maktkonsentrasjon og svekker det representative demokratiet og partiene/de lokale listenes rolle.

Kommunalutvalet har tidligere i en høringsuttalelse til endringer i kommuneloven (sak 05/0119) enstemmig gått inn for at hjemmel for direkte ordførervalg tas inn i kommuneloven.

Kommunal selskapsdanning:

Kommisjonen mener at det er viktig at kommunene har frihet i spørsmålet om kommunal organisering og at dette også omfatter ulike kommunale selskapsformer.

Et mindretall vurderer den kommunale selskapsdanningen som problematisk sett i forhold til de demokratiske prosessene. Den økte bruken svekker den politiske styringen og kontrollen og fører til økt fragmentering, utydeliggjøring av ansvar og unødvendig byråkratisering.

Kommisjonen mener det knytter seg utfordringer til den store veksten i fristilte selskap.

Kommisjonen ønsker å få kartlagt hva slags ansvar og myndighet kommunene og lokalpolitikkerne etter hvert står tilbake med, og hvordan lokalpolitikkerne selv opplever situasjonen.

Kommisjonen er opptatt av at kommunene tar rollen sin som eier på alvor, når man først har valgt å ta i bruk ulike selskapsformer.

Frivillige organisasjoner:

Kommisjonen slutter seg til en løsning der kommunene i større grad fordeler statlige midler.

Kommisjonen mener at det i stor grad må være opp til kommunene å vurdere hvordan de skal trekke veksler på lokale organisasjoner i utviklingen av lokaldemokratiet, og er opptatt av at kommuner som vektlegger samhandling med frivillige organisasjoner, har en bevisst politikk på hvordan dette forholdet skal organiseres og formaliseres.

3. Utvalget i Lindesnesregionen:

Lindesnesregionen nedsatte et utvalg til å komme med forslag til høringsuttalelse. Uttalelsen er enstemmig.

Det er avgjørende for den lokalpolitiske aktivitet, og for å få troverdighet blant befolkningen med økt interesse og engasjement, at kommunene gis reell avgjørelsesmyndighet og handlingsrom, både økonomisk og formelt.

- Elektroniske hjelpemidler må tas i bruk ved valg, slik at velgere får flere muligheter til å avgi stemme, f.eks ved å kunne stemme hjemmefra eller v.h.a sms eller lignende. Dette kan være med på å øke valgdeltakelsen.
- Valgdagen for kommunevalg må ikke være sammen med stortingsvalg, men sammen med regionvalg.
- Ved alle valg må det være mulig å stemme blankt.
- Ved lokalvalg må det fortsatt være mulig for velgerne å kunne påvirke personvalget i stor grad, ved kumulering mv. på listene.

Sign: _____

Pal

- Stemmerettsalderen, og valgbarhetsalderen ved lokalvalg bør være 16 år.
- Kravet til underskrifter for å kunne stille lokal liste bør reduseres fra 2% til 1%. Lister som ikke blir representert i kommunestyret, bør kunne stille liste neste gang uten krav til underskrifter.
- Lovgivningen bør åpne for utstrakt adgang for kommunestyrene til selv å kunne avgjøre forhold omkring den kommunale organiseringen, så som
 - direkte ordførervalg
 - utvidet myndighet til ordfører
 - direkte valg på ordfører og varaordfører samlet (som ikke nødvendigvis behøver å komme fra samme parti)
- Ordføreren bør normalt være på full tid, men kommunestyrene må selv kunne bestemme omfanget.
- Det må være reell dekning av utgifter og for tapt arbeidsfortjeneste ved politisk virksomhet.
- Politikernes rolle må ikke bare være å fatte beslutninger, men det må også legges til rette for politisk deltakelse i prosessene, så som ved utredninger og som premissleverandører. En bred politisk deltagelse må tilstrebes. Kommunene bør være tilbakeholdne med å bruke gjennomgående representasjon.
- Utstrakt bruk av selskapsorganisering av den kommunale virksomheten kan skape dilemmaer, bl.a i forhold til folkevalgt styring og kontroll. Imidlertid må ikke lovgivningen sette begrensninger i kommunenes muligheter for å benytte hensiktsmessige organisasjonsformer, herunder selskapsorganisering. Kommunestyrene må ha frihet til å velge organisasjonsform, og må ha ansvaret for å ivareta kravene og behovene til folkevalgt styring og kontroll.
- Staten må bruke øremerkede tilskudd minst mulig og begrenset til situasjoner der det dreier seg om å bygge opp nye tilbud.
- Utvalget støtter reglene om innbyggerinitiativ. Kommunene må dessuten kunne benytte rådgivende folkeavstemming.
- Brukermedvirkning er et viktig tiltak både for å sikre kvaliteten på den kommunale virksomheten og for å øke publikums interesse for lokalpolitisk virksomhet.
- Både eldrerådet og råd for funksjonshemmede bør være lovfestet.

4. Konklusjon:

Rådmannen fremmer forslag i tråd med konklusjonene fra utvalget i Lindesnesregionen.

Kopi til:

Arkiv

Kommunal- og regionaldepartementet

Sign: Pel